

Bij het overlijden van professor J.M. Denuce
Sjoerd Wendelaar Bonga, Gert Flik, Lutgarde Buydens

LA PORTA DEL PARADISO

Rutger Kopland

Nu, vijf eeuwen later, het is niet oud, het is
er altijd geweest, en zal er blijven, wat ik
vermoedde dat er was, een deur naar eeuwigheid.

De goudgele wereld die ik in de kinderbijbel zag,
met Adam en Eva, Cain en Abel, Abraham en Isaïc,
ik zie dat die bestaat. Dit was het raadsel,

dat ze elkaar liefhadden en haatten, dat ze dat
konden; maar het is waar, het is een verhaal van
oud, goudgeel brons, zonder begin, zonder einde,

er gebeurt niets, alleen de schaduwen van het reliëf
bewegen onder het langzame verschuiven van de zon.

<><><><><><><>

Op zaterdag 21 maart overleed prof. Dr. Manuel Denucé op 94-jarige leeftijd. Hij was ruim 25 jaar als hoogleraar dierkunde verbonden aan onze faculteit.

Vlak na de tweede wereldoorlog begon hij zijn studie biologie aan de Universiteit van Gent, waar hij zich specialiseerde in de biochemie van dieren. Hij promoveerde in 1957 op een biochemisch proefschrift, waarvoor hem de hoogste graad van verdienste werd toegekend. Hij zou nog tien jaar verbonden blijven als assistent en docent aan de Universiteit van Gent, maar wisselde zijn verblijf daar af met langdurige bezoeken aan onderzoeksinstituten in de Verenigde Staten, waar hij in 1964 'assistant professor' werd aan de Universiteit van Michigan te Ann Arbor. Twee jaar later volgde zijn benoeming aan de Universiteit van New Orleans, als 'associate professor' en vervolgens als 'full professor' aan de Universiteit van New Orleans. Zijn onderzoek was in zijn jonge jaren vooral gericht op het ontrafelen van de biochemische eigenschappen van de zijdedraden geproduceerd door de zijderups *Bombyx mori*. Dit onderzoek zou hem zijn leven lang blijven fascineren.

In 1968 kreeg Denucé een positie als hoogleraar aangeboden door de toen nog jonge Subfaculteit Biologie van wat toen nog de Katholieke Universiteit Nijmegen heette, de latere Radboud Universiteit. In Nijmegen werd hij hoofd van het (toen nog) Zoölogisch Laboratorium van de Faculteit. Samen met zijn toenmalige medewerkers gaf hij verschillende zoölogische cursussen

waaronder de cursus Evertebraten, Vertebraten, Embryologie, Histologie en Immunebiologie. Het is goed te melden dat de stof van deze cursussen anno 2020 nog altijd onderdeel uitmaakt van het huidig curriculum biologie in Nijmegen! Hij zette zijn onderzoek aan de zijdedraden voort, maar breidde het uit met onderzoek aan diverse andere eiwitten waaronder het “hatching” enzym van visembryo's en de fosfatasen en esterasen in de hepatopancreas van schaaldieren. Denucé publiceerde de resultaten van hem en zijn onderzoeksgroep in vele tientallen wetenschappelijke publicaties in internationale tijdschriften. Er verschenen onder zijn leiding eveneens een tiental proefschriften over dergelijke dierkundige onderwerpen. Ook ontwikkelde hij een bijzondere techniek, die hij “Histophoresis” noemde en waarmee eiwitten in individuele cryostaat coupes gescheiden konden worden.

De erkenning van zijn werk blijkt onder meer uit zijn benoeming tot lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen van België. Ook was hij buitenlands lid van de New York Academy of Sciences en Ridder in de Orde van Koning Leopold van België. Hij zal in onze gedachten voortleven als een gepassioneerd onderzoeker, bescheiden en voorkomend, altijd correct in zijn contacten met collega's en trots op zijn Belgische afkomst.

<><><><><><>

Chemie van de ziel

Rutger Kopland

De oudste geleerden al dachten dat
wij worden bewoond door de ziel

ergens moest ons lichaam zijn wat
het was maar dat tegelijkertijd ook niet zijn
iets onvoorstelbaars anders

harde wetenschap heeft nu laten zien
dat dit inderdaad zo is

met de mooiste machines is er gekeken
waar en wanneer onze moleculen veranderen
in zoiets vluchtigs als bijvoorbeeld
een gelukkige herinnering,

en waar en wanneer die herinnering
weer in de moleculen verdwijnt
op dezelfde plek op hetzelfde moment

en jawel: de beeldschermen bleven leeg
en de printers zwegen – duidelijker
bewijs is er niet.